

ΜΕΣΟΤΟΠΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΔΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ
ΜΕΣΟΤΟΠΙΤΩΝ ΛΕΣΒΟΥ "Η Αναγέννηση"

www.mesotopites.weebly.com • e-mail: anagenme@gmail.com
ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ 33-172 37 ΔΑΦΝΗ • ΤΗΛ.: 210 9707417

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 282 • ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2023 • Κωδικός 2960 X+5

ΠΟΡΕΙΑ ΦΩΤΟΣ

Ο Σύλλογος έκλεισε φέτος σαράντα οκτώ χρόνια δράσης και προσφοράς. Στο όμορφο ταξίδι της συλλογικότητας πορεύονται ήδη τρεις γενιές...

Ένα όραμα, μια ιδέα όταν αποκτήσει συλλογική προοπτική εμπεριέχει στοιχεία αθανασίας. Όχι μονάχα γιατί μετουσιώνεται σε δράση κινητοποιώντας όχι μόνο το συλλογικό αλλά και ευρύτερο δυναμικό, αλλά κυρίως γιατί θα συνεχίσει να εμπνέει και τις επόμενες γενιές καλλιεργώντας το ήθος, την αξία και τη δυναμική της συλλογικής προσφοράς. Τέτοιες στιγμές πρόσφερε πολλές ο Σύλλογος, δράσεις που ο χρόνος απέδειξε ότι στάθηκαν σταθμοί στην πορεία του.

Το συλλογικό ταξίδι αντιμετώπισε κι αναποδιές και δυσκολίες όπως κάθετι ζωντανό και δρων στοιχείο. Όλα ξεπερνιούνται ωστόσο όταν στις ψυχές των ανθρώπων υπάρχει αγάπη, στον νου σύνεση και στο πρόσωπο ανθίζει το χαμόγελο. Μ' αυτά τα όπλα, τα ειρηνικά κι ελπιδοφόρα θα συνεχίσουμε. Έτσι στρέφουμε το φως στην πορεία μας και παίρνουν ζωή τα όνειρά μας. Τότε τα βλέπουμε όλα απλά και καθαρά και βρίσκουμε τον δρόμο μας. «Αστραψε φως και γνώρισε ο νιος τον εαυτό του» γράφει ο Δ. Σολωμός.

Μας το θυμίζει κάθε χρόνο η φύση · τη στιγμή που η νύχτα είναι στη μεγαλύτερη της διάρκεια, το φως αηλάζει την πορεία της εποχής. Ίσως κάποιες φορές και του κόσμου...

Με φως ασ είναι πλημμυρισμένη η ζωή όλων σας το νέο έτος. Ασ φέρει υγεία, ειρήνη και χαρά στον καθένα σας ξεχωριστά και στον κόσμο ολόκληρο. Καλή Χρονιά!

ΤΟ Δ.Σ.

ΕΠΟΜΕΝΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- Κυριακή 14 Ιανουαρίου
Βόλτα στη «Διονυσίου Αρεοπαγίτου»
Τμήμα Γυναικών
- Κυριακή 21 Ιανουαρίου 18:00
Κοπή πίτας
Στον Σύλλογο
- Κυριακή 28 Ιανουαρίου 9:00
Εκλογοαπολογιστική Συνέλευση
Στον Σύλλογο

Περιδιαβαίνοντας... Ημερολόγιο 2024

ΓΡΑΦΕΙ Η ΑΝΤΖΕΛΑ ΚΟΝΤΟΥ

Περιδιαβαίνοντας τις γειτονιές του χωριού μας, ακολουθούμε τα στενά δρομάκια, τα πλακόστρωτα, που όσο κι αν λείψαμε πάντα μας προσμένουν και μας καλωσορίζουν.

Περιδιαβαίνοντας τις γειτονιές βρίσκουμε ίδια κι απaráλλαχτα σπίτια και αυλές και ζωντανεύουμε τις μνήμες του παρελθόντος. Άλλοτε πάλη μετράμε τη φθορά του χρόνου σε κτίσματα και σε ανθρώπους και βιώνουμε το παρόν.

Περιδιαβαίνοντας τα λουλουδιασμένα σοκάκια ακούμε το κουβεντολόι των γειτόνων, παιδιά να παίζουν και τις μανάδες να τα φωνάζουν κι απολαμβάνουμε τη μουσική της ζωής.

Περιδιαβαίνοντας τις γειτονιές στεκόμαστε να ξαποστάσουμε σε ένα πεζούλι, κάτω από τον ίσκιο ενός δέντρου και ξεχνιόμαστε ατενίζοντας τη θέα της θάλασσας και του ουρανού.

Περιδιαβαίνοντας φτάνουμε σιγά σιγά στη δική μας γειτονιά, εκεί που μικρά παιξαμε, τρέξαμε, χτυπήσαμε, κλάψαμε και γελάσαμε. Με την καρδιά μας. Και με την ίδια αυτή καρδιά να χτυπά δυνατά ήμε **«Γύρισα»**.

Στην αρχή των ασπιδών - από το Σαυρί

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ
2024

Περιδιαβαίνοντας...
Σύλλογος των Απανταχού Μεσοτοπιτών Λέσβου
η Αναγέννηση

Το φετινό Ημερολόγιο 2024 κοσμούν οι υπέροχες, καλλιτεχνικές φωτογραφίες του **David Econopouly**, του Ελληνοαμερικανού φίλου του χωριού μας, που τα τελευταία χρόνια περνά μεγάλο μέρος του χρόνου στον Μεσότοπο. Κάθε μήνας και μια γειτονιά, σαν ζωγραφικός πίνακας.

Στην Αθήνα περάστε από τον Σύλλογο (Εθν. Αντίστασης 33, Δάφνη) ή ζητήστε το από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Στον Μεσότοπο ζητήστε το από τον **Χρήστο Βαλληλή**.

Στη Μυτιλήνη και στο υπόλοιπο νησί ζητήστε το από τον **Ευθύμη Σαραντίδη** και τον **Ευθύμη Βασιλόγλου** και από το κατάστημα **Οπακά Γιαλούρης** στην πλατεία ΚΤΕΛ.

Αγαπητά μέλη του Συλλόγου,
σας περιμένουμε την Κυριακή 28 Γενάρη 2024
και ώρα 9:00 π.μ.
στην Εκλογοαπολογιστική μας Συνέλευση.

ΤΟ Δ.Σ. ΣΑΣ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΙ

Την Κυριακή 26 Νοέμβρη πραγματοποιήθηκε η φθινοπωρινή εθελοντική αιμοδοσία για την τράπεζα αίματος του Συλλόγου. Όπως πάντα το κινητό συνεργείο αιμοδοσίας από το Ιπποκράτειο Νοσοκομείο ήρθε στον Σύλλογο με την καλή μας φίλη μετά από τόσα χρόνια συνεργασίας, **Μαρία Κατζουράκη**, επισκέπτρια υγείας και το υπόλοιπο ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό του νοσοκομείου. Προσέλησαν 23 άτομα εκ των οποίων αιμοδόμησαν οι 18. Ευχαριστούμε πολύ τους:

Αγριτάκη Άννα, Απασιόδη Δημήτρης, Αποσπότη Δημήτρη, Βαλαβάνη Γεώργιο, Βαλαβάνη Ηλία, Βαηλή Μάκη, Βαμβόλη Νίκο, Βογιατζή Βασίλη, Βουδούρη Αρτέμη, Βουρνάζο Κλέαρχο, Γείτονα Γιώργο, Γιαμπουρά Γιάννη, Γουγή Βασίλειο, Γουγή Θανάση, Δούμα Ίριδα, Ιωσηφέλη Φώτη του Σπύρου, Καλογιάννη Απόστολο, Καλογιάννη Λουκά, Κασάπη Αδάμ, Λημναίο, Σαράντου Βαρβάρα, Σεβαστόπουλο Νίκο, Σκομβούλη Σταύρο.

Χριστουγεννιάτικο μπάζαρ διοργανώθηκε φέτος στον Σύλλογο και στην εβδομάδα που διήρκεσε, ο κόσμος που το επισκέφθηκε είχε την ευκαιρία να θαυμάσει και να διαλέξει από τις χειροποίητες και πρωτότυπες δημιουργίες που προσέφεραν με αγάπη για τον Σύλλογο οι φίλοι και τα μέλη μας. Χριστουγεννιάτικα στολίδια, διακοσμητικά, γούρια, κοσμήματα, καλλυντικά και σαπούνια, μακραμέ και ντεκουπάς αντικείμενα, ακόμα και γλυκά έφτιαξαν με μεράκι για το μπάζαρ μας!

Ευχαριστούμε πολύ τους: **Αραπέκο Παναγιώτη, Βουρνάζου Μαρία, Βρεττού Μάνια, Δεληγιάννη Κατερίνα, Ζουμπουνέλλη Στέλιο, Καρδαρά Μπάμνη, Καφετζή Σταυρούλα, Κοβιού Τασία, Κοντού Μυρσίνη, Μιθδάτου Κική, Ρέμμα Ροδούλα, Ρέμμα Φίλιππο, Ρεπάνη Δέσποινα, Τσαλαβούτη Χριστίνα, Φιλιππίδη Χρύσα.** Επίσης ευχαριστούμε για όλη τη βοήθεια την **Ελένη Λοϊζίδου**, τη **Στέλλα Μιχ. Πιπίνη**, τη **Χριστίνα Τσαλαβούτη** και τον **Λουκά Καλογιάννη.**

Άντζελα Κοντού

Η Γωνιά των Γυναικών

Με αισιοδοξία

Το 2024 είναι ήδη στο κατώφλι μας. Στέκει φορτωμένο με τις προσδοκίες, τα όνειρα, τις επιθυμίες μας.

Το 2023 δε μας άφησε και με τις καλύτερες εντυπώσεις. Ενδοοικογενειακή βία, γυναικοκτονίες, εφηβική παραβατικότητα, δυσλειτουργική οικογένεια, κοινωνική ανισότητα που εκτρέφει όλα τα παραπάνω. Πόλεμος. Αυτός είναι ο κόσμος μας, «ο μικρός, ο μέγας». Μικρές οάσεις στην καθημερινότητα, αντίδοτο στην αδράνεια και τη θλίψη οι συλλογικές δραστηριότητες.

Το τμήμα γυναικών και το τελευταίο τρίμηνο του 2023 συνέχισε να είναι παρόν. Με το τσάι της πρώτης Πέμπτης του μήνα, την ομαδική παρακολούθηση της παράστασης «Underground» στο θέατρο Ακροπόλη, τη διήμερη εκδρομή στη Μεσσηνία (18-19/11). Τρία πασίγνωστα, πανέμορφα κάστρα άνοιξαν τις πύλες

Στο ανάκτορο του Νέστορα

τους και μας διηγήθηκαν τις ιστορίες τους. Κορώνη - Μεθώνη - Νιόκαστρο της Πύλου.

Την Κυριακή στο παλάτι του Νέστορα, ταξιδέψαμε 13 αιώνες πίσω. Ακούσαμε για το πώς ήταν οργανωμένη η ζωή τότε. Είδαμε την αίθουσα του Θρόνου, τα κελάρια και τα δώματα των ενοίκων αυτού του δώροφου, μεγαλοπρεπούς ανάκτορου, που δεν θα ζήλευε τίποτα από το σήμερα.

Ακολούθησε η επιστροφή με στάση για φαγητό στη γλυκιά και καταπράσινη Κυπαρισσία, ενώ μέχρι να φτάσουμε στην Αθήνα έγινε και η κλήρωση των λαχνών. Η συντονιστική επιτροπή του τμήματος γυναικών φροντίζει πάντα να εξασφαλίζει μια μικρή δωρεά προς τον σύλλογό μας.

Η προσπάθεια ολοκλήρωσης του έργου του μύλου στη Μαλλιόντα συνεχίζεται. Κατατέθηκε το αίτημα της τρίτης εκταμίευσης και σύντομα θα εκταμιευθεί ποσό 64.129€. Η είσπραξη αυτού του ποσού μας δίνει τη δυνατότητα να ολοκληρωθεί το έργο και ταυτόχρονα να μπορέσουμε να επιστρέψουμε ένα μέρος των χρημάτων στα άτομα που βοήθησαν τον σύλλογο σε αυτή τη δύσκολη προσπάθεια.

Στον κατασκευαστικό τομέα, ο εργολάβος κος Κωνσταντιδέλλης έχει ξεκινήσει την κατασκευή του μηχανισμού άλεσης, έχουν πραγματοποιηθεί οι προμήθειες εξοπλισμού, έχει σχεδιαστεί το λογότυπο του Μύλου και με την είσπραξη των χρημάτων, θα «τρέξουν» οι υπόλοιπες εργασίες (σχεδιασμός και κατασκευή πινακίδων, ηλεκτρονική εφαρμογή κ.τ.λ.).

Δυστυχώς δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμα η τροποποίηση του προϋπολογισμού. Ελπίζουμε να γίνει σύντομα έτσι ώστε να ολοκληρωθεί η φάση των προκηρύξεων-αναθέσεων με την τελευταία προκήρυξη-ανάθεση που εκκρεμεί, των φωτοβολταϊκών.

Τις καλύτερες ευχές μας για το 2024, που θα είναι χρονιά ολοκλήρωσης του Μύλου.

Βασίλης Βογιατζής

Χριστούγεννα 2023. Μεσότοπος. Όταν στην καρδιά περισσεύει η διάθεση προσφοράς κι υπάρχουν άνθρωποι που αφιερώνουν τον όποιο ελεύθερο χρόνο τους για να ομορφύνουν τον κόσμο, το χέρι κι η ψυχή αλληλάζει το τοπίο.

Για ένα μήνα νέοι και νέες του χωριού με την παρακίνηση του **Κώστα Ζαγκούλη** και των μελών του Πολιτιστικού Συλλόγου του χωριού, μαζεύονταν και μαζί με παιδιά, ζωγράφιζαν πάνω σε ταπεινά σανιδάκια χριστουγεννιάτικες παραστάσεις.

Ένα ξύλινο τρένο στόλισε την πλατεία. Έλατα στην είσοδο του σχολείου. Κάθε στύλος της ΔΕΗ χώρος έκθεσης της συνοδικής, ομαδικής, εθελοντικής προσπάθειας.

Μπράβο σε όλους! Και του χρόνου!

Παναγιώτα Πλωμαρίτου

Ευχαριστούμε τον συνεταιρισμό γυναικών του χωριού μας για τα προϊόντα που προσέφερε και κληρώθηκαν μεταξύ άλλων.

«Δε με ενδιαφέρει και τόσο ο προορισμός», είπε μια φίλη που έρχεται συχνά μαζί μας. «Έρχομαι γιατί περνάω καλά, ποιοτικά. Νιώθω να με σέβονται. Σπάνια βρίσκω κάποιο κενό, όλα είναι οργανωμένα και κουμπώνουν μεταξύ τους. Έχω γνωρίσει με τα κορίτσια υπέροχα ξενοδοχεία και εστιατόρια».

Νομίζω πως μετά από αυτά τα λόγια θα ήμασταν αχάριστες αν δεν κληρωσώσουμε το 2024 με αισιοδοξία και την πεποίθηση ότι θα κάνουμε ό,τι μπορούμε για να είναι φωτεινό.

Υγιές & Αισιόδοξο 2024.

Για το Τμήμα Γυναικών,
Χριστίνα Γιαννουκάκου - Κουρλή

ΜΕΣΟΤΟΠΙΤΙΚΑ ΝΕΑ ΔΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ιδιοκτήτης: Σύλλογος Μεσοτοπιτών Λέσβου «Η ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ»
ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ 33, ΔΑΦΝΗ, 172 37 ΑΘΗΝΑ | ΤΗΛ.: 210 9707417 FAX: 210 9762595

www.mesotopites.weebly.com | e-mail: anagenme@gmail.com

Υπεύθυνη έκδοσης: Άντζελα Κοντού

Συντακτική ομάδα:

Σταυρούλα Βαηλή, Ελευθερία Κωσταντή, Έλενα Παπαδοπούλου,

Χρήστος Πούλος, Αρτέμης Φιλιππίδης, Ευαγγελία Χυδεριώτου

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ: ΕΛ. Ι. ΚΑΡΤΕΡΗΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.

ΝΙΚΑΙΑΣ 10, 104 34 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ.: 210 88.26.392, FAX: 210 88.20.655, peritechnon@yahoo.gr

Η Συντακτική ομάδα δικαιούται να συντέμνει, να τροποποιεί ή να απορρίπτει κείμενα προς δημοσίευση, ολόκληρα ή μέρος αυτών, αν είναι αντίθετα προς το καταστατικό του Συλλόγου ή τον κανονισμό της εφημερίδας και εάν κρίνει ότι μπορεί να προκαλέσουν προβλήματα στις σχέσεις των μελών και στις σχέσεις με τρίτους. Όλα τα προς δημοσίευση κείμενα πρέπει να υπογράφονται από τους συντάκτες τους και θεωρείται δεδομένο ότι εκφράζουν τις προσωπικές τους απόψεις.

ΨΑΡΟΓΛΕΝΤΙ 2023

Μετά από τέσσερα ολόκληρα χρόνια εγκλεισμού, όπου όλοι κλειστήκαμε στο καβούκι μας, προσπαθούμε να ξαναστηθούμε όρθιοι και να επιστρέψουμε στην κανονικότητα που πολύ μας έλειψε... Ίσως γιατί μας στέρνε την ανθρώπινη επαφή και συντροφιά...

Έτσι είπαμε στον Σύλλογο και αποφασίσαμε ότι, ήρθε η στιγμή για να ξανακάνουμε μια αγαπημένη συλλογική εκδήλωση, το Ψαρογλέντι. Στις 4 Νοέμβρη λοιπόν πραγματοποιήθηκε το ψαρο-γλέντι μας. Η βραδιά κύλησε όμορφα, με ωραίο

μενού και καλό κρασάκι, με κέφι και χορό πάνω στο μελωδικό ρυθμό της ορχήστρας σε επιμέλεια του μαέστρου μας **Φίλιππα Ρέμμα**.

Ευχαριστούμε πολύ τους μουσικούς και τους τραγουδιστές, επαγγελματίες και ερασιτέχνες, που ανέλαβαν τη διασκέδασή μας. Ήταν η δασκάλα μας στο σαντούρι **Σταυρούλα Σπανού**, η **Κωνσταντίνα Βασιλόγλου** και η **Ελένη Κασάπη** σαντούρι και τραγούδι, ο **Μιχάλης Παν. Πιπίνης** ούτι και κιθάρα, το μουσικό σχήμα «Τα σερμπέτια» με τους **Λίνα Κούκουνα** τραγούδι και κρουστά, **Αντώ Φλωράκη** βιολί και **Νίκο Τερζάκη** κιθάρα και λαούτο, και στο τραγούδι οι **Σπύρος Βογιατζής**, **Άντζελα Κοντού** και **Μπάμπης Μοσχόβης**.

Διενεργήθηκε και λαχειοφόρος με πλούσια δώρα. Ευχαριστούμε θερμά όλους όσοι βοήθησαν να πραγματοποιηθεί η βραδιά. Τη **Στέλλα Βουδούρη** και τη **Δέσποινα Σαραντίδου** που ετοίμασαν τις σαλάτες, ενώ στην κουζίνα ακούραστα εργάστηκαν οι **Ελένη Λοϊζίδου**, **Σταυρούλα Ντάλλη**, **Γιώτα Πλωμαρίτου**, **Ελευθερία Κωσταντή** και **Στέλλα Μιχ. Πιπίνη** και στο σερβίρισμα βοήθησαν οι **Αρτέμης Βουδούρης**, **Μιχάλης Πιπίνης**, **Ηλίας Δουραμάνης** και **Γιώργος Μιχ. Πιπίνης**.

Οι δραστηριότητες του Συλλόγου συνεχίζονται, ευχόμαστε και στα καλύτερα!

Άντζελα Κοντού

Στους δύσκολους καιρούς που περνάμε η συνδρομή όλων είναι απαραίτητη για να μπορεί ο Σύλλογος να συνεχίζει σταθερά την πορεία του. Ευχαριστούμε πολύ τα μέλη μας που στηρίζουν τη συλλογική δράση και πληρώνουν τη συνδρομή τους (συνδρομή μέλους 20€, συνδρομή μόνο για εφημερίδα 15€, συνδρομή εξωτερικού 50€).

Σας υπενθυμίζουμε ότι μπορείτε να τακτοποιήσετε τη συνδρομή σας ερχόμενοι στο Σύλλογο κάθε Δευτέρα 18.00-21.00 μ.μ. (210 9707417).

Επίσης μπορείτε να καταθέσετε τη συνδρομή σας στην Τράπεζα Πειραιώς GR16 0172 0660 0050 6604 5290 408 (Σύλλογος Μεσοποπιτών). Παρακαλείσθε να ενημερώνετε τον ταμία, Αρτέμη Φιλιππίδη, για την κατάθεσή σας στο τηλ. 6932416314.

(Ο παλιός λογαριασμός στην Alpha Bank δεν ισχύει πια.)

ΞΕΝΑΓΗΣΗ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

Υπήρχε τέχνη 1.5 εκατομμύριο χρόνια πριν; Πότε και πώς οι πρόγονοί μας πρωτοεκφράστηκαν καλλιτεχνικά; Ένα εργαλείο μπορεί να είναι και όμορφο;

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής μας στο Μουσείο Μπενάκη και στην περιοδική έκθεση με τίτλο «Οι απαρχές της γλυπτικής» την Κυριακή 3 του Δεκέμβρη, στα παραπάνω ερωτήματα προτάθηκαν απαντήσεις, που άλλαξαν την ιστορία της τέχνης όπως μέχρι σήμερα την ξέραμε.

Η έκθεση που τελούσε υπό την αιγίδα της Προέδρου της Δημοκρατίας **Κατερίνας Σακελληροπούλου**, παρουσίασε για πρώτη φορά εργαλεία από τη σημαντική παλαιολιθική θέση στα Ροδαφνίδια της Λέσβου, τα οποία φέρνει στο φως ήδη από το 2012 η αρχαιολογική σκαπάνη του Παν/μίου Κρήτης υπό την εποπτεία της κας **Νένας Γαλανίδου**, καθηγήτριας Προϊστορικής Αρχαιολογίας στο Παν/μιο Κρήτης.

Εντυπωσιαστήκαμε από τα εργαλεία που βρέθηκαν στο νησί μας, τους χειροπελέκεις όπως ονομάζονται, τα οποία λάξευσαν χέρια που έμοιαζαν πολύ με τα δικά μας.

Θαυμάσαμε επίσης και άλλα χρηστικά αντικείμενα και μορφές σε λίθο που εικονίζουν πτηνά, πρόσωπα και σώματα και προέρχονται από την Ευρώπη, την Αφρική και τη Μέση Ανατολή με ηλικία γύρω στα 2,5 εκατ. χρόνια το αρχαιότερο ενώ το πιο πρόσφατο είναι μόλις 50.000 ετών.

Αυτά τα έργα τα έφτιαξαν οι πρόγονοι του Homo sapiens και όσο κι αν αυτό μας φαίνεται απίστευτο, το γεγονός καταδεικνύει ότι η ικανότητα αναγνώρισης ομορφιάς και νοήματος σε αντικείμενα ανάγεται εκατομμύρια χρόνια πριν από την εποχή μας. Οι ανθρωπίδες αυτοί αντικρίζοντας μια πέτρα έβλεπαν σ' αυτήν, εκτός από τη χρηστική της δυνατότητα, και την αισθητική της πλευρά. Σμίλευαν την πέτρα με τέτοιο τρόπο ώστε να της δώσουν το σωστό σχήμα για να γίνει ένας χειροπέλεκυς αλλά ταυτόχρονα φρόντιζαν το σχήμα της να είναι συμμετρικό. Το ζητούμενο ήταν κοιτάζοντας κάποιος το αντικείμενο να νιώθει τα άγνωστα ως εκείνη τη στιγμή συναισθήματα πληρότητας και ευεξίας.

Να αναγνωρίζει με δυο λόγια την ΟΜΟΡΦΙΑ! Αυτό ήταν το σημείο μηδέν!

Έτσι η πρώτη αισθητική αφύπνιση όρισε τις απαρχές της τέχνης και μάλιστα της γλυπτικής.

Να σημειώσουμε ότι ευχάριστη εντύπωση μας έκανε μια πινακίδα στην είσοδο με τη Λέσβο μας επάνω αποτυπωμένη να υποδέχεται τους επισκέπτες, καθώς και το ότι στο τέλος της έκθεσης είδαμε ένα φιλήμακι με υλικό από τα Ροδαφνίδια που επεξηγούσε λεπτομέρειες από την ανασκαφή σε σκηνοθεσία του **Δήμου Αβδελιώδη** στη βιντεοσκόπηση του οποίου συμμετείχε η φίλη του Συλλόγου μας **Βάσω Ψάνη**.

Την έκθεση επιμελήθηκε επιστημονικά η κα **Νένα Γαλανίδου**, ενώ την εμπειριστατωμένη και ευχάριστη ξενάγησή μας σε δυο γκρουπ των 50 συνολικά ατόμων ανέλαβε η Δρ **Πένυ Τσακανίκου** από το Παν/μιο Κρήτης και τις ευχαριστούμε και τις δύο θερμά.

Ευχαριστούμε επίσης τον **Αγροτικό Συν/σμό Μεσοτόπου**, που ως χορηγός της έκθεσης μας έδωσε την ευκαιρία να ξεναγηθούμε δωρεάν.

Άντζελα Κοντού

Η ομάδα έχει ανοδική πορεία! Κατέκτησε δύο νίκες στους τελευταίους δύο αγώνες, στη μία αγωνιστική με την Άναξο (2^η στην κατηγορία) και στην άλλη με την Ερεσό. Επίσης, έφερε μια ισοπαλία με την Πέτρα, όπου στον αγώνα προηγήθηκε με 1-0 μέχρι το 94'. Στα τελευταία παιχνίδια η ομάδα κατάφερε να μην «φάει» γκολ και να «κρατήσει» το μηδέν στην άμυνα.

Επιθετικά βρίσκει τον τρόπο να ξεκλειδώνει κάθε άμυνα και να σκοράρει! Γίνεται πολύ καλή δουλειά από τον προπονητή του ΑΟΜ κ. **Γιώργο Σπέρκο**, οι προπονήσεις συνεχίζονται με δύναμη, πάθος και ζήλο!

Η Ακαδημία ποδοσφαίρου έχει κι εκείνη πολύ καλή πορεία με τα παιδιά να έχουν μεγάλη εξέλιξη, φέρνοντας δύο νίκες σε φιλικούς αγώνες με τις ομάδες της Ανάξου και της Αγ. Παρασκευής.

Γίνεται πολύ καλή δουλειά από τον προπονητή της ομάδας κ. **Λευτέρη Βασιίλα**, τα παιδιά είναι ενθουσιασμένα και κάνουν το καλύτερο δυνατό!

ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΜΕΣΟΤΟΠΟΣ»

ΤΟ ΜΕΣΟΤΟΠΙΤΙΚΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ

Με χαρά ανακοινώνεται πως η διαδικασία εγγραφής του Μεσοτοπιτικού Καρναβαλιού στο Εθνικό Ευρετήριο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO ολοκληρώθηκε με επιτυχία και αναμένεται η επίσημη ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας.

Το Εθνικό Ευρετήριο αποσκοπεί στην αποτύπωση και τη διαφύλαξη της άυλης πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Έτσι, ανάμεσα σε άλλα 104 στοιχεία από κάθε γωνιά της Ελλάδας, που είναι ήδη εγγεγραμμένα στο Εθνικό Ευρετήριο, βρίσκεται πλέον και ο Μεσότοπος με το Καρναβάλι και τους μοναδικούς κουδουνάτους.

Κουδουνάτοι

Όλοι περιμέναμε αυτή την ξεχωριστή ανακοίνωση και όλοι νιώθουμε περήφανοι και ικανοποιημένοι που ο Μεσότοπος, για άλλη μια φορά, προβάλλεται μέσα από αυτόν τον φορέα δίνοντας το στίγμα του και τονίζοντας την μοναδικότητά του στους δρόμους των αποκριάτικων εθίμων που ξεπηδούν από τα βάθη των χρόνων.

ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Μια ακόμη επιτυχημένη τετραήμερη εκδρομή εκτός νησιωτικής εμβέλειας πραγματοποίησε φέτος τέλη Σεπτεμβρίου ο πολιτιστικός σύλλογος Μεσοτόπου «Ο Μεσότοπος». Φετινός προορισμός μας τα όμορφα Γιάννενα και η ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου.

Η πρώτη στάση φυσικά έγινε στο Μπιζάνι και στο μουσείο κέρινων ομοιωμάτων του Παύλου Βρέλη.

Εκδρομή στα Γιάννενα

Τη δεύτερη μέρα πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στο Ξακουστό σπήλαιο του Περάματος που είναι ένα από σημαντικότερα γεωλογικά μνημεία της χώρας μας. Φυσικά δεν υπήρχε περίπτωση να μην γίνει επίσκεψη στο νησάκι και το μουσείο του Αλή Πασά, που δεσπόζουν στην υπέροχη λίμνη Παμβώτιδα, όπως επίσης επίσκεψη πραγματοποιήθηκε στο κάστρο και στο Ασλάν τζαμί.

Οι επόμενοι προορισμοί των ημερών ήταν το Καηπάκι και η ευρύτερη περιοχή της Κόνιτσας με στάση στην Παναγία Μολυβδοσκεπάστη και έπειτα στο Μονοδένδρι, ένα από τα όμορφότερα χωριά του Ζαγορίου.

Την τελευταία ημέρα πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στο γεφύρι του Κοκκόρου, ένα από τα χαρακτηριστικότερα μονότοξα γεφύρια της Ηπείρου.

Η επιστροφή, πριν την κάθοδο για το πηλοίο, έκλεισε με βόλτα στην πλα-

ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ

Ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων Δημοτικού Σχολείου Μεσοτόπου διοργάνωσε στις 16 Δεκεμβρίου στην αίθουσα του Συνεταιρισμού των Γυναικών συνάντηση για καφέ. Παρά τις δύσκολες καιρικές συνθήκες και τη διακοπή ρεύματος εκείνη την ημέρα, το χωριό όπως κάθε φορά άηλωσε μας στήριξε και τους ευχαριστούμε θερμά που κάθε φορά είναι στο πλευρό μας.

Υπήρχαν εδέσματα και πλούσια λαχειοφόρος αγορά. Επίσης με την εισφορά της η κάθε μανούλα, γιαγιά και όποιος βρέθηκε στο χώρο, πήρε δωράκι από εμάς ένα δίσκο Χριστουγεννιάτικο ή ένα πιάτο αντίστοιχα. Η χαρά μας ήταν μεγάλη όπως και η προσπάθεια που κάνουμε κάθε φορά και περάσαμε πολύ όμορφα! Ένα μεγάλο ευχαριστώ στο χωριό που μας στηρίζει!

Ευχαριστούμε πολύ για τις δωρεές στον σύλλογο:

Η Μαρία Βαλελή προσέφερε 100€ εις μνήμην των γονέων της.

Η Μαρία Γωγή προσέφερε 50€ εις μνήμην Παντελή Γωγή και Ιωάννη Γωγή.

Ο Γαβριήλ Πιπίνης προσέφερε 70€ αντί στεφάνου εις μνήμην Βασιλείου Ζαγκούλη.

Η Λίτσα Μασάαντ προσέφερε 30€ εις μνήμην Βασιλείου Ζαγκούλη.

Η Κοραλία Βακλατζή προσέφερε 50€ αντί στεφάνου εις μνήμην Βασιλείου Ζαγκούλη.

τεία του Μετσόβου για ψώνια και καφεδάκι και το μεσημέρι στην όμορφη Καλαμπάκα για φαγητό.

Ευχαριστούμε όλους όσους μας εμπιστεύτηκαν και δήλωσαν συμμετοχή στην εκδρομή του συλλόγου μας, καθώς επίσης ευχαριστούμε και τους **Κική Νοικοκύρη** και **Σταύρο Ρεπάνη** για την άψογη συνεργασία μας.

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΟΝ ΚΑΣΤΑΝΙΩΝΑ ΑΓΙΑΣΟΥ

Το σύνθημα «Πάμε εκδρομή» συνήθως το λέμε την άνοιξη, που μας ξεσπκώνει ο καλός καιρός και θέλουμε βόλτες, παρόλα αυτά η θεσβιακή φύση είναι όμορφη και το φθινόπωρο όταν στολίζεται με τα υπέροχά της χρώματα και σε καλεί να την απολαύσεις.

Με αφορμή λοιπόν τη γιορτή του κάστανου, που γίνεται κάθε χρόνο στην Αγιάσο, διοργανώσαμε στις 5 Νοεμβρίου μια ημερήσια εκδρομή για να επισκεφθούμε το αγαπημένο μας ορεινό χωριό και έτσι είχαμε τη δυνατότητα πολλοί από μας να συμμετέχουμε στη δίωρη περιήγηση μέσα στο δάσος με τις καστανιές, που απλώνεται στους πρόποδες του Ολύμπου.

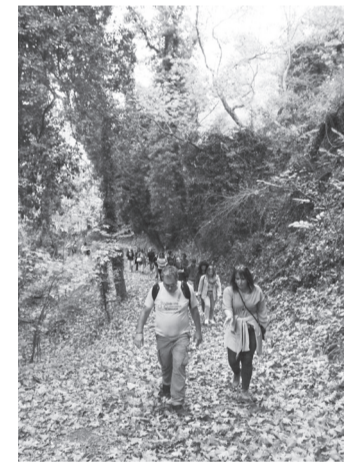
Δέντρα, σύννεφα, πουλιά, φύλλα χρυσοκίτρινα και πορφυρά κι ένα στρώμα από αγκαθωτά κάστανα σε όλη μας τη διαδρομή... Ήχοι και μυρωδιές της φύσης που σε αναζωογονούν και ισορροπούν το μέσα σου.

Κανείς μας δεν κατάλαβε κούραση, κανείς δε διαμαρτυρήθηκε για τη μεγάλη, ανηφορική διαδρομή πάνω στο βουνό. Το τοπίο μας αποζημίωσε για όλα! Φυσικά σε μια εκδρομή στην Αγιάσο κανείς δεν παραλείπει να ανάψει το κεράκι του στην Παναγιά κι έπειτα να πει καφεδάκι στα όμορφα καφέ που βρίσκονται στα σοκάκια της, αφού λοιπόν χαρήκαμε τη βόλτα μας κι αφού αγοράσαμε κάστανα και μήλα, μπήκαμε στο πούλμαν για άλλον προορισμό.

Δεύτερη μεσημεριανή στάση το χωριό Πηγή όπου πήγαμε για φαγητό. Το απογευματάκι κι ενώ πια σκοτεινίασε κάναμε μια τελευταία στάση στην Καλλιονή για καφέ και μετά στο όμορφο μας χωριουδάκι.

Ευχή και επιθυμία όλων των συμμετεχόντων είναι να διοργανώσουμε σύντομα την επόμενη εκδρομή. Ας είμαστε όλοι γεροί κι ας έχουμε λίγη υπομονή ως την άνοιξη για να πραγματοποιήσουμε τις νέες εκδρομικές μας εξορμήσεις.

Ως πρόεδρος του συλλόγου «Ο Μεσότοπος» κι εκπροσωπώντας όλο το διοικητικό συμβούλιο εκφράζω ένα μεγάλο ευχαριστώ για τη συμμετοχή και την εμπιστοσύνη που μας δείχνετε και υποσχόμαστε κάθε φορά να προσπαθούμε για το καλύτερο!

Στον καστανιώνα της Αγιάσου

Αθηνά Πιπίνη

ΣΙΤΑΡΙ, ΑΛΕΥΡΙ, ΨΩΜΙ

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΛΟΥΚΑΣ ΚΟΝΤΟΣ
ΠΡΟΛΟΓΙΖΕΙ Η ΑΝΤΖΕΛΑ ΚΟΝΤΟΥ

Πώς το σποράκι του σιταριού από το χωράφι έρχεται στο τραπέζι μας σαν ψωμί; Τι σημαίνει αγνό ψωμί; Σήμερα που όλα εκβιομηχανίζονται, οι διαδικασίες περιλαμβάνουν μηχανικά μέσα που σπέρνουν, θερίζουν και σπυρρίζουν χωρίς ποδήλατο ανθρώπινα χέρια. Στο κοντινό παρελθόν όμως τα πράγματα γίνονταν πολύ διαφορετικά. Χωρίς καθόλου μηχανήματα και με σκληρή χειρωνακική δουλειά από το χωράφι.

Ο Λουκάς Κοντός αφορμής δοθείσης από την καλοκαιρινή του επίσκεψη στον μύλο της Μαλλιώντας μάς περιγράφει πώς γινόταν με τον παλιό, πατροπαράδοτο τρόπο το όργωμα, η φύτευση, ο θερισμός και ταυτόχρονα επισημαίνει τη μεγάλη διατροφική αξία του αγνού ψωμιού. Ας του δώσουμε το λόγο.

Δυστυχώς, η πλειοψηφία των ανθρώπων δεν γνωρίζει την ανεκτίμητη διατροφική αξία του ψωμιού. Θα προσπεράσω την ύπαρξη του ψωμιού του εμπορίου, αυτό το αφροδέξ, του οποίου σκοπός είναι αποκλειστικά το κέρδος, χωρίς να έχει απολύτως καμιά διατροφική αξία, καμωμένο με επεξεργασμένα υλικά και πρόσθετα χημικά.

Όταν λέμε **ψωμί**, εννοούμε το πραγματικό, αυτό που ζύμωναν οι νοικοκυρές με τα χέρια τους, με αλεύρι σιταριού ολικής άλεσης, το έψηναν στον φούρνο της γειτονιάς και μοσχοβολούσε τριγύρω. Θυμάμαι μικρό παιδί όταν ήμουν με πόση ικανοποίηση τρώγαμε το αγνό ψωμάκι που έφτιαχνε η τεχνίτρα μάνα μου.

Οι εργαζόμενοι στην εξοχή έλεγαν αποβραδής στη νοικοκυρά: Βάλε ψωμί στον τρουβά για αύριο το μεσημέρι, θα πάμε να δουλέψουμε, φερ' επείν, στον Ποδαρά. Το ψωμί το πραγματικό, καμωμένο από σταρένιο αλεύρι, χωρίς παρεμβάσεις (προσθέσεις-αφαιρέσεις), ήταν η βάση της διατροφής, με λίγες ελιές ή τυρί που συμπλήρωναν τη διατροφική ανάγκη. Εγώ συνεχίζω μέχρι σήμερα να τρώω τέτοιο αγνό ψωμί και πιστεύω ότι αυτή η διατροφική μου συνήθεια σε συνδυασμό με τη συνεχιζόμενη κινητική δραστηριότητά μου (εργασία), συμβάλει στη διατήρηση της σχετικά καλής φυσιολογικής μου υγείας.

Αξιέπαινες οι προσπάθειες του Συλλόγου Μεσοποτιτών για την αναβίωση του τρόπου παραγωγής αλεύρου, διά του νερόμυλου στη Μαλλιόντα. Από την εποχή της λειτουργίας των νερόμυλων, πέρασαν δεύτερη και τρίτη γενιά ανθρώπων που αγνοούν παντελώς αυτή την εργασία.

Επειδή όμως, για να έχουμε το σιτάρι στον νερόμυλο, χρειάζεται δουλειά και προετοιμασία μακρόχρονη (οχτάμηνη), κρίνω σκόπιμο ν' αναφερθώ σ' αυτή τη διαδικασία εκτενώς, για να μάθουν οι νέοι άνθρωποι σχετικά με τον επίπονο αγώνα που χρειαζόταν μέχρι να βάλουν το πολύτιμο σιτάρι στο τσουβάλι για τον μύλο.

«Οκτώβρης και δεν έσπειρες, οκτώ σωρούς δεν έκανες». Σωρούς αποκαλούσαν τα συγκεντρωμένα σε δεμάτια στάχυα και στοιβαγμένα το ένα πάνω στ' άλλο, το καλοκαίρι τον μήνα Θεριστή (Ιούνιο). Προς το τέλος του Οκτώβρη (τ' Αγίου-Μητριού) περιμέναμε ανυπόμονα τα πρωτοβρόχια, για να ξεκινήσει η σπορά. Και το όργωμα της γης; Εδώ σας θέλω, σημερινά παλικάρια και κοπέλες, να προσπαθήσετε να καταλάβετε πώς γινόταν τότε αυτή η εξοντωτική εργασία για την εξασφάλιση της σοδειάς σε σιτάρι. Οι άνθρωποι της εποχής εκείνης, με ό,τι είχαν στη διάθεσή τους και χωρίς κανένα μηχανικό μέσο προσπαθούσαν να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες τους. Στην πλειοψηφία τους οι άνθρωποι της υπαίθρου είχαν «ζευγάρι» αγελάδες για όργωμα με το αλέτρι.

Η ανυπομονησία αμέσως μετά τα πρωτοβρόχια και η λαχτάρα για σπορά είναι αποτυπωμένη σε ένα γεγονός που διηγούνταν ο πατέρας μου και συνέβη 100 χρόνια περίπου πριν. Αρχές Νοεμβρίου, είχε βρέξει λίγο, δηλαδή η βροχούλα είχε διαπεράσει 5-6 εκατοστά το έδαφος. Λίγη η υγρασία και ακατάλληλη ακόμα για σπορά. Πολλοί ανυπόμονοι άρχισαν να οργώνουν. Ο πατέρας μου, νεαρός τότε 18χρονος περίπου, λέει στον θείο του Σωτήρη «Πότε βρε μπάριμα εμείς θ' αρχίσουμε να σπέρνουμε; όλος ο κόσμος άρχισε». Απαντά ο μπάριμα Σωτήρης: «Άσε τον κόσμο να σπέρνει, εγώ δεν σπέρνω ακόμα, θέλεις εσύ να το κάνεις; πάρε τις αγελάδες και πήγαινε». Πήρε τις αγελάδες ο πατέρας μου κι άρχισε να σπέρνει εδώ δίπλα στο σπίτι μας στο Λιβάδι. Όμως τ' αλέτρι κουρνούριζε πάνω στα ξερά χώματα. Σύντομα ξανάβρεξε, φύτεψε το σιτάρι. Λέει ο πατέρας μου στον μπάριμα Σωτήρη: «Δες μπάριμα, φύτεψε ωραία, πρασίνισε το χωράφι». Του απαντά ο μπάριμα Σωτήρης: «Όταν θερίζεις θα με θυμηθείς, τότε να μου το δείξεις». Τι σήμαινε αυτό; Το σιτάρι φύτεψε μεν, αλλά η κεντρική του ρίζα ακούμπησε στο ξερό χώμα, καταστράφηκε και δεν αναπτύχθηκε σωστά, έμεινε ατροφικό (καψίδα το έλεγαν, δηλαδή καμένο).

Τα περισσότερα χωράφια που έσπερναν είχαν «μυλήματα», δηλαδή πέτρες, μικρές και μεγάλες, τις οποίες έπρεπε να «παραστήσει», δηλ. να παρακάμψει το αλέτρι κι εκεί έμεναν δύο τριγωνικές λωρίδες χώρου άσκαφτου, οπότε έπρεπε να ακολουθή τον ζευγά και δεύτερος με τον κασμά, να συμπληρώνει το όργωμα.

Επειδή το έδαφος κρατάει αρκετή καλοκαιρινή θερμότητα, ο σπόρος φυτρώνει γρήγορα, σε μία εβδομάδα ανάμεσα στα σβολαράκια ξεπροβάλλουν οι φύτες. Ανείπωτη ικανοποίηση να βλέπεις το πρώτο βήμα ολοκληρωμένο σωστά. Σύντομα

θ' ακολουθήσει το βοτάνισμα: αγκάθια, χορτάρια και άλλα ζιζάνια που προσβάλλουν τη φύτερα του σιταριού, αφαιρούνται κι αν υπάρχει η θέληση και το κουράγιο για σκάλισμα την άνοιξη, τόσο το καλύτερο.

Και φθάνουμε αρχές Απριλίου, πέντε μήνες από την σπορά. Τότε λένε «πέντε μήνες ένα κόμπο και σ' ένα μήνα πέντε κόμπους», αυτό αφορά την κανονική ανάπτυξη του φυτού που στον πέμπτο μήνα έχει τον πρώτο κόμπο στο στέλεχος «άρχισε να καλαμώνει, έλεγαν» και μετά σ' ένα μήνα συμπληρώνει πέντε κόμπους και στην κορυφή ξεπροβάλλει το στάχυ «ξεστάχιασε, έλεγαν».

Περνώντας στον Ιούνιο, τον «Θεριστή», ξεκινάμε το θέρισμα με το δρεπάνι. Σ' αυτή τη δουλειά συμμετείχαν όλοι, οικογενειακώς. Το σωστό θέρισμα γίνεται με διπλή κίνηση του δρεπανιού: Η πρώτη με τον αρκά προς τα πάνω (αρκάς είναι η έξω και κάτω πλευρά του δρεπανιού), φέρνει τα στάχυα που πήρε το ημικύκλιο στ' ανοιχτά δάχτυλα του αριστερού χεριού και η δεύτερη κίνηση, σέρνοντας τον αρκά στο έδαφος, κόβει τα στάχυα, ενώ ταυτόχρονα το αριστερό χέρι σφίγγει σε «χερόβολα». Τα χερόβολα τα αποθέτουμε στο έδαφος με τα στάχυα σε θέση εναλλάξ (αυτό για να μην ξεφεύγουν όταν τα δέσουμε δεμάτι), δρομιά λέμε αυτές τις συγκεντρώσεις κι όταν το μέρος είναι προσήνεμο, βάζουμε επάνω πετρούλες.

Ας παρακάμψουμε την περίπτωση που δεν βοτανίσουμε το σιτάρι κι έχει κάθε λογής αγκάθια, πραγματικό μαρτύριο για τα χέρια κατά τον θερισμό και το δέσιμο σε δεμάτια. Για το δέσιμο χρησιμοποιούσαμε βέργες από λυγαριά ή από το ίδιο φυτό του σιταριού, όταν είχε αρκετό ύψος. Απαραίτητο να δεθεί σε δεμάτια για την μεταφορά, έστω κι αν έπρεπε ν' αλωνιστεί μέσα στο ίδιο το χωράφι.

Το αλέτρι ήταν καμωμένο από ξύλο βαλανιδιάς & πλάτανου & ο ζυγός στο σβέρκο των αγελάδων από ξύλο λεύκας για να είναι ελαφρύς
Φωτό από διαδικτυο

Ήδη ήρθε ο Ιούλιος, ο «Αλωνιστής». Προετοιμασία για το αλώνισμα. Με τσάπα, με τσουγκράνα, με φτυάρι, καθαρίζουμε και ισοπεδώνουμε κυκλικά τον χώρο για το αλώνισμα. Καταβρέχουμε το χώμα για να δημιουργηθεί σκληρή κρούστα κι ακόμα καλύτερα γίνεται όταν χρησιμοποιήσουμε περιττώματα αγελάδας (σβουινιές), προσέξτε και μην απδιάσετε, μόνο σβουινιές αγελάδας διαλυμένες με πολύ νερό, τις απλώνουμε στην επιφάνεια του αλωνιού κι αμέσως

από πάνω σκορπάμε άχυρο που έχουμε από την προηγούμενη χρονιά. Έτσι δημιουργούμε μια κρούστα που θα κρατήσει το σιτάρι χωρίς ν' ανακατευτεί με τα χώματα κατά το αλώνισμα. Στρώνουμε τα στάχυα σ' όλη την επιφάνεια τ' αλωνιού «σπάζοντας» τα δεμάτια και γύρω τριγύρω στα όρια δεμάτια προστατευτικά (άτζουρα λέγαμε το έξω όριο).

Εάν έχουμε πολλή ζώα (γαϊδούρια, άλογα) τα δένουμε από τον λαιμό το ένα δίπλα στο άλλο (μπουδέλια το έλεγαν) κι αρχίζουμε την κυκλική κίνηση, το αλώνισμα, κρατώντας τον «χωλή», δηλ. το ζώο που είναι στο εσωτερικό της γραμμής με μακρύ σχοινί. Εάν έχουμε μόνο αγελάδες, τότε χρησιμοποιούμε το «ντουγένι», μια πλατιά σανίδα με κοπίδια από κάτω, προσαρμοσμένη στον ζυγό πάνω στις αγελάδες, που σέρνεται πάνω στα στάχυα και τα θρυμματίζει. Κατά διαστήματα γυρίζουμε με την τρίαίνα, «τσιρώνι», τα στάχυα τα πάνω κάτω, μέχρι να γίνουν άχυρο.

Το αλώνισμα είναι η μόνη δουλειά που πρέπει να γίνεται μέσα στο λιοπύρι, όσο πιο πολλή ζέστη, τόσο πιο εύκολα θρυμματίζονται τα στάχυα. Αναλόγως την ποσότητα, το αλώνισμα μπορούσε να διαρκέσει 2-3 ημέρες.

Κι όταν γίνει άχυρο όλη η ποσότητα, ήρθε η ώρα του διαχωρισμού. Πώς; με τη βοήθεια του ανέμου. Υπολογίζουμε πότε θα φυσήσει μπάτης; η λεγόμενη θαλάσσια αύρα, δηλαδή νοτιοανατολικό αεράκι, θα σηκώσουμε το μισό αλώνι από την αντίθετη πλευρά (σκουπίζοντας όλα τα σποράκια) σε μια στενόμακρη κορυφή, «ηλαμνί» το έλεγαν, και θ' αρχίσουμε το λίκνισμα. Το λίκνιστήρι είναι εξ ολοκλήρου ξύλινο, σαν φτυάρι, με πέντε δάχτυλα εκεί που παίρνει τ' άχυρα. Παίρνουμε και πετάμε σε ύψος 2-3 μέτρα κόντρα στη φορά του ανέμου, προσέχοντας να γίνει σωστά η κίνηση. Τα σποράκια πέφτουν κατακόρυφα, ενώ το άχυρο το παρασέρνει το αεράκι πηλαγίως. Η κίνηση αυτή θα γίνει ξανά και ξανά και ξανά, εφόσον φυσάει, για εκατομμύρια φορές για να ξεχωρίσει το σιτάρι από το άχυρο. Εάν όμως δεν φυσάει, αυτή η εξοντωτική τυραννία μπορεί να διαρκέσει και μία εβδομάδα. Άλλος τρόπος δεν υπήρχε, μόνο έτσι έπρεπε να παλεύει αυτός που είχε τ' αλώνι.

Όταν κάποτε τελειώσει το λίκνισμα, έχουμε μπροστά μας το σωρό το σιτάρι, που όμως έχει και αδιαχώριστα κομμάτια (κότσαλα-ζ'γγούκλου, έτσι έλεγαν τα απομεινάρια). Θα το κοσκινίσουμε με ειδικό κόσκινο (δρεμώνι).

Και ήρθε επιτέλους η ώρα να μπει το σιτάρι στα τσουβάλια.

Μετά θα ξεκινήσει πλύσιμο, στέγνωμα, καθάρισμα. Και τώρα πια μπορεί να πάει στον αλευρόμυλο, στη Μαλλιόντα.

Ελπίζω να μετέφερα μια εικόνα σχετικά με τον αγώνα των ανθρώπων της εποχής εκείνης.

Μεσότοπος, 26/11/2023

Λουκάς Κοντός

Με αφορμή την πρόσφατη απώλεια του Χαράλαμπου Ευθ. Βαλελή (1933-2023) ή μπάρμπα Λάμπου σινεματζή, όπως τον αποκαλούσαν όλοι, αναδημοσιεύουμε μέρος ενός άρθρου που πρωτοδημοσιεύτηκε στα Μεσοτοπιτικά Νέα προ 25ετίας. Το άρθρο προέκυψε κατόπιν συνέντευξης που έδωσε ο μπαρμπα Λάμπος στον Χαράλαμπο Μοσχόβη, αρχισυντάκτη τότε της εφημερίδας. Εδώ για λόγους οικονομίας χώρου αναδημοσιεύεται μέρος του αρχικού κειμένου, ενώ η συνέντευξη δημοσιεύεται αυτούσια για πρώτη φορά.

Ο Χαράλαμπος θυμάται ότι «...συναντηθήκαμε με αυτήν τη σεμνή και ευγενική προσωπικότητα που με την τόλμη του κατάφερε να συνδυάσει την αγάπη του για τον κινηματογράφο με την επαγγελματική επιβίωση και το επιχειρείν. Η συζήτηση που κατέγραψα χρησιμοποιήθηκε σαν πρωτογενές υλικό για να αναδειχθεί η επιτυχημένη πρωτοπορία του συννομάτου μου κινηματογραφιστή ενός μικρού και απομακρυσμένου χωριού. Η συνέντευξη παρουσιάζεται ολόκληρη μετά το τέλος του άρθρου. Εις μνήμην λοιπόν του Χαράλαμπου Βαλελή και θερμά συλλυπητήρια στους οικείους του.»

«ΣΙΝΕΜΑ Ο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ» ΜΕΣΟΤΟΠΟΣ 1961-1975 ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΑΠΟ ΜΕΣΟΤΟΠΙΚΑ ΝΕΑ: ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1997, φύλλο 121

Κάνοντας μια μικρή αναδρομή στο παρελθόν, διαπιστώνουμε ότι στη Μυτιλήνη λειτουργεί κινηματογράφος από τη δεκαετία του '20. Βωβός στην αρχή με τη συνοδεία ζωντανής μουσικής και από το 1931 ομιλών. Τριάντα χρόνια αργότερα λειτουργεί κινηματογράφος και στον Μεσότοπο.

Λίγα πράγματα θυμάμαι από τον κινηματογράφο του χωριού εκείνης της εποχής. Διακόσμηση-πχομώνωση στους τοίχους με θήκες αυγών, ψάθινες καρέκλες, ίσως όχι οι καταλληλότερες συνθήκες προβολής και πάντα ηχητική διαφήμιση με τη ντουντούκα του λαχανί αυτοκινήτου Moskvich.

Σε μια εποχή που η «κινούμενη εικόνα» ήταν σπάνια και ελκυστική ο Χαράλαμπος Βαλελής προσέφερε ψυχαγωγία σε αυτήν την ξεχασμένη από τους ιθύνοντες πλευρά του νησιού. Η αδηφάγος τηλεόραση δεν είχε προλάβει να προσφέρει απλόχερα αίμα, βία, δυστυχία, υστερία, παικισμό, εισβάλλοντας στα σπίτια μας, στην κουζίνα που τρώμε, στο κρεβάτι που κοιμόμαστε. Με τα χρόνια ήλθε η ηλεκτρονική τεχνολογία, η τηλεόραση και το βίντεο. Καταιγισμός εικόνων, υπερπροσφορά, υπερκατανάλωση, αποπροσανατολισμός και το ενδιαφέρον του κόσμου για το σινεμά ατόνησε.

Κι όμως η παρακολούθηση μιας ταινίας στον κινηματογράφο και την τηλεόραση παρουσιάζει διαφορές σημαντικές, που έχουν να κάνουν με τις διαστάσεις της εικόνας τόσο σε μέγεθος, όσο και σε αναλογίες (35X45 η τηλεόραση, 18X24 ο κινηματογράφος και οι ταινίες τύπου σινεμασκόπ ακόμα μεγαλύτερες), με την αισθητική αλλοίωση της εικόνας (η τηλεόραση μεταβάλλει τις αναλογίες της, κάνει πιο ρευστή, επίπεδη και με μικρότερη πυκνότητα την εικόνα της ταινίας), αλλά και με την έλλειψη κάθε διάθεσης επικοινωνίας και ενεργής συμμετοχής (η παρακολούθηση στην τηλεόραση είναι παθητική σε αντίθεση με την κινηματογραφική αίθουσα όπου υπάρχει μια κοινωνική διαδικασία ανταλλαγής μηνυμάτων).

Τα τελευταία χρόνια όμως, τα πράγματα φαίνεται ότι για τους φίλους του σινεμά παίρνουν και πάλι αισιόδοξη πορεία.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΒΑΛΕΛΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟ ΜΟΣΧΟΒΗ

Απομαγνητοφωνώντας τη συνέντευξη του γλυκύτατου Χαράλαμπου Βαλελή ζωντανεύουν οι μνήμες των παιδιαίτερων από την εποχή που μπήκε η «κινούμενη εικόνα» στους κατοίκους της δυτικής Λέσβου, εποχή τόσο διαφορετική σε σχέση με το σήμερα που ο καταιγισμός ήχου και εικόνας θεωρείται δεδομένος.

Η συζήτηση έγινε το 1997 στην Ηλιούπολη.

Πώς ξεκίνησε η ιδέα να κάνετε κινηματογράφο σε ένα μικρό χωριό όπως ο Μεσότοπος;

Εγώ ήρθα μικρός στην Αθήνα και η δουλειά μου ήταν οικοδόμος, εργάτης στην αρχή και μετά σοβατζής, όπως όλοι οι Μεσοτοπίτες. Είχα πάει σε έναν κινηματογράφο και δούλεψα στη λεωφόρο Συγγρού, δεν θυμάμαι πώς λεγότανε, στη διασταύρωση της Νέας Σμύρνης, τώρα δεν υπάρχει. Γνωρίστηκα με αυτόν που είχε τον κινηματογράφο και από κει μου κόλλησε. Ήταν να τον κάνουμε μαζί με τον πατέρα του ξάδερφου του Χαράλαμπου του Σαμαρά, μετά αυτός μετάνιωσε και τον έκανα μόνος μου. Πήρα λοιπόν κινηματογραφική μηχανή, γεννήτρια (το ηλεκτρικό ήλθε το '66 στον Μεσότοπο).

Θυμάμαι κάνατε και στο Ταβάρι προβολές με μια μικρή μηχανή και ένα λαχανί αυτοκίνητο;

Ναι, είχα δύο μηχανές, μία παλιά, μικρή, φορητή γερμανική και μια μεγάλη ιταλική.

Να θυμηθούμε πότε ξεκίνησε η ενασχόλησή σας με τον κινηματογράφο και πόσο διήρκεσε;

Η λειτουργία ήταν τέλος 1961 με 1975. Ξεκίνησα, έφαξα την αίθουσα σαν καφενείο που υπάρχει και τώρα την νοικιάζω στον Σύλλογο, και άρχισα να γυρίζω τα χωριά.

Πριν από σας ποια χωριά είχαν εκεί κινηματογράφο;

Η Ερεσόσ σίγουρα είχε πριν από μένα, και ακόμα παίζει και το καλοκαίρι, ένας Μαριόλης που είχε στην Καλληονή, η Άντισσα είχε κάνα χρόνο περίπου πριν, η Καλληονή είχε το καλοκαίρι δυο κινηματογράφους.

Τα πρώτα τρία χρόνια δυσκολεύτηκα, μέχρι να συνηθίσω τον κόσμο, γύριζα μπορώ να σου πω όλο το νησί. Είχα την Άντισσα χειμώνα καλοκαίρι, το Σίγρι, το Σκαλοχώρι, τη Βατούσα, τα Παράκοιθα. Στα τέλη του '64 πήγα στην Ερεσό, έπαιζα στον κινηματογράφο της και κάθισα μέχρι το 1975 και περιόρισα τα άλλα χωριά, επειδή είχε πολύ κόσμο. Στο μεταξύ κάναμε και συνεταιρισμό, γιατί είχαμε μαζευτεί πολλοί και τύχαινε να παίζουμε σε ένα χωριό δύο μαζί και χτυπιόμαστε, ο ένας έπρεπε να φύγει. Αναγκαστήκαμε και χωρίσαμε τις πιάτσες μας, φέρναμε και φθηνότερα τις ταινίες και δεν μας εκμεταλλευόντουσαν οι μεσάζοντες που υπήρχαν πριν.

Θυμάστε είχε συμμετοχή ο κόσμος στον Μεσότοπο;

Ήτανε καλή, είχε κόσμο, ιδίως στο χειμώνα. Είχε και δυο εποχές που ήτανε κάπως νεκρές, Μάιο - Ιούνιο και Σεπτέμβριο - Οκτώβριο. Είχε ταινίες να τις καταλαβαίνει ο λαός, δηλαδή έπαιζε μια ταινία καλή ως επί το πλείστον ελληνική, αλλά και ξένες έπαιζα, κυρίως στην Ερεσό, θυμάμαι το «Δεσποινίς διευθυντής» δεν δούλεψε ενώ έπρεπε να δουλέψει. Επίσης έπαιζα ταινίες του Ξανθόπουλου, δηλαδή αν έπαιζες τότε μια ταινία του Ξανθόπουλου είχες ένα ατού στο χέρι σου. Έπαιζες τη «Λόλα», δεν δούλεψε. Η Βουγιουκλάκη με τον Παπαμιχαήλ δούλεψε, όμως σαν τον Ξανθόπουλο καμιά ελληνική ταινία δεν δούλεψε τόσο πολύ. Τις περισσότερες ταινίες του Φίνου τις έχω παίξει. Μια εποχή δούλεψα κάτι τούρκικα, μελό. Δεν ήτανε ταινίες ποιότητας. Τα τούρκικα είχανε πολλή τραγούδια μέσα. Ο λαός άκουγε την Χούλια (Κοτσιγίτ) σε ένα έργο, δεν θυμάμαι ποιο, έλεγε τη Μανόλια, το έλεγε τόσο καλή, που σε ταρακουνούσε. Δεν το έλεγε βέβαια η ίδια, ήταν ντουμπλαρισμένη.

Τα πρώτα τρία χρόνια δυσκολεύτηκα, μετά όμως θα πω ήμουν ευχαριστημένος. Μέχρι το '73 πήγαινα καλά, μετά ήλθε η τηλεόραση. Ο χειμώνας του '74 ήτανε χάλια. Η Ερεσόσ έπεσε κατακόρυφα. Ερχότανε Κυριακή που έκανα 30 εισιτήρια, ενώ παλιά έκανα 400 με 500. Ενώ δηλαδή νοίκιαζα μια ταινία, που δεν ήτανε και ακριβή λόγω του συνεταιρισμού να βγάλω κάποιο κέρδος την πλήρωνα από πάνω, δηλαδή αν είχα κάποιες οικονομίες έπρεπε να τις φάω. Αναγκάστηκα να φύγω το Σεπτέμβριο του '75 και γυρίσαμε εδώ (Αθήνα) πάλι, παλιά μας τέχνη κόσκινο.

Τώρα πηγαίνετε στον κινηματογράφο.

Όχι. Πόσο έχει το εισιτήριο;

1.500 1.700.

Πριν να φύγω στο χωριό, αρχές του '60 στην Αθήνα θυμάμαι είχε 10 δραχμές ο κινηματογράφος.

Σκεφτήκατε όταν ήλθατε στην Αθήνα να συνεχίσετε;

Πρώτα-πρώτα αρκετοί κινηματογράφοι ήτανε κλειστοί και από την άλλη δεν είχα πτυχίο. Έπρεπε να έχεις πάρει προϋπηρεσία σαν βοηθός και μετά να δώσεις εξετάσεις για να πάρεις το πτυχίο. Πρώτα του βοηθού και μετά του μηχανικού προβολής.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΑΜΟΙ

- Η Ευδοκία Κουρλή του Νικολάου και ο Θεόδωρος Βαβηλής του Μιχαήλ παντρεύτηκαν στην Καλλιθονιά Λέσβου.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

- Ο Στράτος Πιπίνης του Μιχαήλ και η Άρτεμις-Μαρία Τίτου του Εμμανουήλ απέκτησαν αγοράκι στον Μεσότοπο.

ΘΑΝΑΤΟΙ

- Πέθανε στην Αθήνα ο Δημήτριος Ρέμμος του Ιγνατίου.
- Πέθανε στον Μεσότοπο η Μυρσίνη Μωραΐτου-Γωγή.
- Πέθανε στον Μεσότοπο ο Βασίλης Ζαγκούλης του Δημητρίου.
- Πέθανε στον Μεσότοπο ο Βάιος Καλαμπάκας του Γαβριήλ.
- Πέθανε στην Αθήνα η Φωτεινή Πρινωτάκη, το γένος Ευθυμίου Βαβηλή (Τσουλάκ').
- Πέθανε στην Αθήνα ο Αρτέμης Γιαννίτσαρς.
- Ο Λουκάς Βακάλης του Δημητρίου έχασε τη ζωή του σε τροχαίο δυστύχημα στη Λέσβο.

Ευχόμαστε συγχαρητήρια στις οικογένειες για τα ευτυχά γεγονότα και συλλυπητήρια στους οικείους των εκλιπόντων.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΦΕΝΕΙΟ

- Ο Γιάννης Ασημομύτης χάρισε στην κουζίνα του Συλλόγου μας μια επαγγελματική φριτέζα και τον ευχαριστούμε πολύ.
- Ο Τεό Πρινωτάκης πρόσφερε 6 λίτρα ρετσίνα και γαύρο μαρινάτο.
- Ο Σωτήρης Καρδαράς του Γαβριήλ πρόσφερε καφέ, ζάχαρη, χαρτί κουζίνας και ποτηράκια.
- Ο Αρτέμης Φιλιππίδης πρόσφερε χοιρινό με λαχανικά για τη γιορτή του.
- Ο Αρτέμης Βουδούρης πρόσφερε καλαμαράκια.
- Η Ελένη Λοιζίδου, σύζυγος Μιχάλη Πιπίνη, πρόσφερε σπετζοφάι, ριζότο μανιταριών και γαλατόπιτα.
- Ο Πετρίτ Ντρέτσα, φίλος του Συλλόγου, πρόσφερε ένα δευτεριώτικο τραπέζι.
- Ο Ηλίας Δουραμάνης του Λεωνίδα, φίλος του Συλλόγου, πρόσφερε 3 κιλά ψουκάνικα και ένα δευτεριώτικο τραπέζι.
- Η Ελευθερία Κωσταντή πρόσφερε ένα δευτεριώτικο τραπέζι.

Ευχαριστούμε όλους για τις προσφορές και ζητάμε συγγνώμη αν λησμονήσαμε κάποια.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΥΠΕΡ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

- Ο Αρτέμης Βουδούρης του Δημητρίου στη μνήμη του θείου του Παντελή Δουδωνή προσφέρει 50€.
- Ο Πετρίτ Ντρέτσα προσφέρει για τις δραστηριότητες του Συλλόγου 50€.
- Το τμήμα γυναικών προσέφερε 165€.
- Η Χριστίνα Καμπούρη του Δημητρίου και τέκνα στη μνήμη του Δημητρίου Ρέμμα και Ευστρατίου Καμπούρη 50€.
- Η Μαρία Ρέμμα και τα τέκνα της στη μνήμη του συζύγου και πατέρα Δημητρίου Ρέμμα 100€.
- Η οικογένεια Ευθυμίου Σκομβούλη στη μνήμη του θείου τους Εμμανουήλ Γωγή 50€.
- Η οικογένεια Σταύρου Σκομβούλη στη μνήμη του θείου τους Εμμανουήλ Γωγή 50€.
- Η Πηνελόπη Σκομβούλη στη μνήμη του αδελφού της Εμμανουήλ Γωγή 50€.
- Η Μαρία Κων/νου Γωγή και Μυρσίνη και Φώτης Βασιλογιάννη στη μνήμη Εμμανουήλ Σταύρου Γωγή αντί στεφάνου 50€.
- Η Μαρία Ασημομύτη Χονδρέλλη για τις δραστηριότητες του συλλόγου 50€.
- Η οικογένεια Γρηγόρη και Πόπης Παπουτσή στη μνήμη του ξαδέρφου τους Βασίλη Ζαγκούλη 50€.
- Η οικογένεια Λάμπου και Ευαγγελίας Νικολάου Χονδρέλλη στη μνήμη του ξαδέρφου τους Βασίλη Ζαγκούλη 50€.
- Η Χρυσούλα Φιλιππίδη στη μνήμη της μητέρας της Αγγελικής Φιλιππίδη 40€.
- Ο Ηλίας Βουδούρης του Αρτεμίου στη μνήμη της συζύγου του Μυρσίνης Βαβαβάνη Βουδούρη 20€.
- Ο Νεκτάριος Βακάλης στη μνήμη των συγγενών του 30€.
- Ο Τεό Πρινωτάκης του Ιωάννη στη μνήμη της μητέρας του Φωτεινής Πρινωτάκη, το γένος Βαβηλή, 50€.
- Ο Αρτέμης Φιλιππίδης του Λουκά στη μνήμη αντί στεφάνου της θείας του Φωτεινής Πρινωτάκη 50€.
- Η Aspasia Iosifellis για τις δραστηριότητες του συλλόγου 50€.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

- Η Cristina Rallis 50€.
- Η Irini Zakyri Moralis 150€.
- Η Christine Condaris 50€.
- Η Aspasia Iosifellis 50€.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

- Το Δ.Σ. του Συλλόγου ευχαριστεί το Τμήμα Γυναικών για την πρωτοβουλία τους να αγοράσουν νέα μοκέτα για το χώρο της ορχήστρας στην αίθουσα του Συλλόγου.
- Το Δ.Σ. του Συλλόγου έλαβε το τελευταίο βιβλίο του Πάνου Βαβαβάνη με τίτλο «Η ιστορία της Ακρόπολης» και τον ευχαριστεί θερμά.
- Η οικογένεια του Ζαγκούλη Δημ. Βασιλείου εκφράζει τις ευχαριστίες της απέναντι στον Πολιτιστικό Σύλλογο Μεσοτόπου «Ο Μεσότοπος» και τον Σύλλογο Εθελοντών Αιμοδοτών για την προσφορά 6 φιαλών αίμα που του χορηγήθηκαν.

ΤΟ ΦΩΣ ΔΕ ΣΒΗΝΕΙ...

Οι απώλειες αγαπημένων ανθρώπων σταματητό δεν έχουν στο χωριό και γενικότερα στη μεσοτοπιτική κοινωνία. Η κάθε απώλεια είναι δύσκολη κυρίως για τις οικογένειες και ο συμβιβασμός με τον θάνατο καθόλου εύκολος...

Ο **Βασίλης Δ. Ζαγκούλης**, άνθρωπος αθηναίος ευγενής, ψυχή βαθιά μάς αποχαιρέτησε πριν λίγο καιρό. Ένας αθηναίος άνθρωπος της προσφοράς, της ανιδιοτέλειας και της καλοσύνης. Λόγια λίγα, μετρημένα, μα πάντα με στόχο, σαφήνεια που συνοδεύονταν από καθαρό βλέμμα κι ένα αχνό χαμόγελο. Σωστός οικογενειάρχης και επαγγελματίας. Πάντοτε με τον καλό λόγο, την πλιότητα σε λόγο και πράξεις, την ενωτική διάθεση. Υπηρετήσε τα κοινά από πολύ νεαρή ηλικία τόσο μέσα από το Κοινοτικό Συμβούλιο όπου εκλεγόταν για δεκαετίες, όσο και σε συλλογικούς φορείς (ΑΟΜ, Αναπτυξιακή Εταιρεία κλπ.) Ως μέλος του Δ.Σ. του Αγροτικού Συνεταιρισμού στην αρχή και ως πρόεδρος τα τελευταία χρόνια στάθηκε ο σοφός «Νέστορας»

των νέων στελεχών. Η μεγάλη καταστροφή πριν δυο χρόνια τον πλήγωσε βαθιά, αλλά με σφιγμένα δόντια πάλεψε μαζί με όλους τους Μεσοτοπιτες να στηθεί ξανά ο Συνεταιρισμός καλύτερος από πριν... Είναι σίγουρο πως κι από ψηλά θα καμαρώνει τις νέες εγκαταστάσεις, το πείσμα και τη διάθεση για την ανάπτυξη του τόπου και θα χαμογελά με ικανοποίηση απλώνοντας με καλοσύνη το βλέμμα στο αγαπημένο μας χωριό...

Λίγες μέρες αργότερα το χωριό αποχαιρέτησε τον **Βάγιο Καλαμπάκα**, τον ταξιδευτή των θαλασσών και στεριανό με αγέρα του πελάγου. Απλός και αγνός άνθρωπος με καλοσύνη, αυθεντικός και ντόμπος. Το βαρύ του περπάτημα θα λείψει...

Με οδύνη ένα χωριό ολόκληρο αποχαιρέτησε στις αρχές του Γενάρη τον **Λουκά Δ. Βακάλη**, ένα νέο παλικάρι είκοσι χρονών που τον ζήλευσε ο ουρανός για την ορμή και τη δίψα του για ζωή και δημιουργία. Έτσι θέλησε να τον πάρει μαζί του. Σαν άγγελος από ψηλά θα μας ατενίζει ο Λουκάς. Βαθιά συλλυπητήρια σε όλους τους οικείους και τους φίλους του.

Παρηγοριά παυσίλυπος στέκεται η μνήμη. Αχτίνα φωτός στο σκοτάδι...

Παναγιώτα Πλωμαρίτου

Λουκά μας...

Έγινες ένας άγγελος, έφυγες μακριά και μας στέρησες το γλυκό σου χαμόγελο. Η καρδιά σου όμως είναι τόσο χρυσή, που θα μας φωτίζει από εκεί ψηλά. Θα ζεις για πάντα στη θύμησή μας και θα μας προσέχεις όλους. Θα μας λείψεις Λουκά μας... καλό ταξίδι...

Σταυρούλα Βαβηλή

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου και η Συντακτική ομάδα της εφημερίδας εκφράζουν τα βαθιά τους συλλυπητήρια στην οικογένεια και τους οικείους του προσφάτως εκλιπόντος εξέχοντος συγχωριανού και μέλους του Συλλόγου, **Αρτέμη Γιαννίτσαρου**. Εκτενές αφήρωμα στη μνήμη του θα παρουσιαστεί στο επόμενο φύλλο.

Έχεις μήνυμα...

Στο ατέλειωτο του σκοτεινού ουρανού ένα αστέρι λάμπει ...
Η φωτιά που θερμίζει γύρω μου μα δε μπορεί να με αγγίξει, φωτίζει το είναι μου.
Άλυτο αίνιγμα η αγάπη, κουβάρι που ξετυλίγεται αργά, βασανιστικά.....
Έρωτα εσύ, συναίσθημα ζωής, μυστήριο πλέξιμο ανεξήγητης άγνωστης βελονιάς,
Κεντάς την ύπαρξή μου, και εγώ γουλιά γουλιά χεύομαι εμένα.....

Σκορπιός

Όσοι επιθυμείτε να στείψετε κοινωνικά, ευχαριστήρια, αγγελίες κ.λπ., απευθυνθείτε στην Ελευθερία Κωσταντή - 6972086696 - ekostadi@gmail.com

Μνήμη Εμμανουήλ Σταύρ. Γωγή (1945-2023)

Μας «άφησε χρόνους» τον περασμένο Νοέμβριο ο Μανόλης Γωγής-«Σταύρακας». Ο Μανόλης, τέταρτος στη σειρά από τα πέντε παιδιά της Μυρσίνης, το γένος Μαν. Δουδουνή και του Σταύρου Κων. Γωγή-«Σταύρακα», γεννήθηκε το 1945 και μεγάλωσε στον Μεσοτόπο κι ο Ποδαράς -το επίκεντρο των αγροτικών ασχολιών της οικογένειας- ήταν ο τόπος που συνδέθηκε ιδιαίτερα... Μετά το σχολείο, όπως όλα τα παλικαρόπουλα της γενιάς του, ξενιτεύτηκε στην Αθήνα, για να γίνει κι αυτός μέλος της περιφημής -απ' της Σμύρνης τα ζαμάνια- μεσοτοπίτικης μαστοράντζας. Έμαθε την τέχνη του σουβατζή και δούλεψε κυρίως στις οικοδομές της Αθήνας. Παντρεύτηκε την Καλλιρόη Γεωργ. Παπαβασιλείου κι απόκτησαν τον Σταύρο και τον Γιώργη. Πρώτα έμειναν στο «Βουνό», οδός Τανάγρας στην Ηλιούπολη κι αργότερα στο Μενίδι.

Ο Μανόλης ήταν ένας μερακλής άνθρωπος. Καλοσυνάτος, γελαστός, καλός χορευτής και γλεντζές. Από τα μικράτα του, είχε αυτά και μάτια ανοιχτά σ' αυτό που στη συνέχεια λάτρευε. Η πηλατεία μας -των καλοκαιρινών πανηγυριών, οι καφενέδες, που σύχναζαν οι γέροι μερακλήδες, ήταν το μεγάλο του σχολειό! Εκεί μύηθηκε στη γάργαρα αυθεντική παράδοση του Μεσοτόπου, στην καλή γλεντζέδικη παρέα με το τραγούδι και το χορό. Ένα παιδικό ατύχημα, ψηλά στο πόδι, του δημιούργησε στην πορεία σοβαρά προβλήματα υγείας, τα οποία τα πάλεψε με θάρρος και αισιοδοξία, μη μπορώντας πολλές φορές να συγκρατήσει το ασίγηστο πάθος του για γλέντι και χορό. Οι γιατροί του χωριού μας, ο Παναγιώτης Κοντός και ο Γρηγόρης Παπουτσής στάθηκαν δίπλα του στις όποιες περιπέτειες και θαύμασαν αυτό το μεράκι του για τη ζωή. Μάλιστα ο Γρηγόρης πρόσφατα μου έδωσε πολύτιμες πληροφορίες. Πως αγαπημένα του αθηναϊκά στέκια ήταν: Η «Υπόγα» -Σατωβριάνδου & 3^{ης} Σεπτεμβρίου με τον Γιώργο Κόρο να παίζει βιολί και τον Δημήτρη Ζάχο να τραγουδά. Η ταβέρνα της «Χήρας» στην Ηλιούπολη, όπου έπαιζε ο αγαπημένος του βιολιτζής, ο Βασίλης Γιαννίσης, αλλά και παλιότερα ένα μαγαζί στην Ομόνοια, όπου ερχόταν και έπαιζε ο χωριανός μας καλλιτέχνης Στέλιος Καλιτζίτης - «Πέρκος». Ο Πέρκος ήταν η τρανή του αγάπη. Όταν έπαιζε βιολί ή συνήθως μπουζούκι στην Πηλατεία του χωριού και τραγουδούσε: το «Ένας αληθής πέθανε», «Τα νιάτα τα μπερμπάντικα» & το «Μου πέταξες τη βέρα» κι αυτοί που δεν έβλεπαν στην πίστα, ξέραν ότι χόρευε ο Μανόλης ο «Σταύρακας». Προηγούνταν αγαπημένοι οργανικοί συρτοί... Συγχορευτές-ταίρια του ήταν: πότε ο Νικόλαος ο Βαλεηλής-Γαληνός, ο Γνάτγιος Πιπίνης-«Παντράκος», ο Δημητρός Βλ. Βαλεηλής...

Ήταν τακτικό μέλος του Συλλόγου μας και πάντα τέτοιες μέρες κατέβαινε να πάρει το Ημερολόγιο. Τα καλοκαίρια λάτρευε να τα περνά στον Ποδαρά, που είχε στήσει το εξοχικό του. Εκεί δίπλα στη δουλεμένη γη φυτεύοντας λογής-λογής ζαρζαβάρια και πρωτίστως ντόπια φραγκοφάσουλα αλλά και στην άλλη του αγάπη τη θάλασσα, για να ψαρέψει το βρισκάμενο... Η βάρκα του, ο «Νικολάκης», ήταν αγαπημένη τα καλοκαίρια, τις τελευταίες 2-3 δεκαετίες, δίπλα στο «Λιθρίνι» του μακαρίτη του κυρ Χαράλαμπος (Σαραντίδη-Πανός'), εκεί στην αγκάλη του Κούτσουρα. Μια φορά τον βρήκα να δολώνει το παραγάδι του κι έμεινε η φωτογραφία!

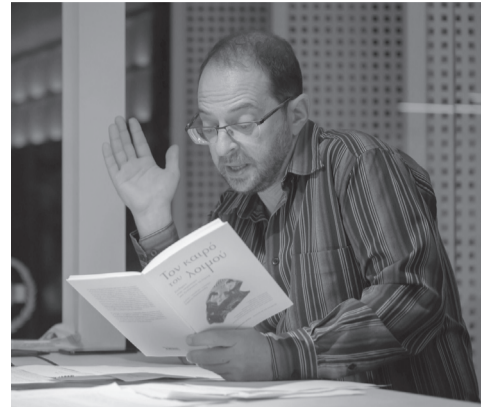
Αναπαύεται στο 2^ο Κοιμητήριο Μενιδίου. Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους του. Καλό ταξίδι, θείο Μανόλη...

«Τον καιρό του λιομού», το νέο βιβλίο του Στέφανου Παρασκευαΐδη

«Τα χρόνια εκείνα ξέσπασε μια επιδημία που λίγο έλειψε να σβήσει από προσώπου γης κάθε ανθρώπινη παρουσία». [«Η μάστιγα της οικουμένης», Προκόπιος, Υπέρ των πολέμων 2.22-23] Απόσπασμα από το βιβλίο: «Τον καιρό του λιομού». Εισαγωγή-Μετάφραση-Σημειώσεις: Στέφανος Παρασκευαΐδης, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

Με αφορμή ίσως την επικαιρότητα του Covid-19 -που άλλαξε τη ρότα

της ζωής στον κόσμο μας τα προηγούμενα χρόνια κι ακόμα μας ταλαιπωρεί- το βιβλίο μιλά για όλες τις μεγάλες επιδημίες που ξεχώρισαν από πολύ νωρίς ως σημαντικά και αξιομνημόνευτα γεγονότα στην αρχαιότητα, μέσω των κειμένων αρχαίων συγγραφέων, δίνοντας συχνά την εντύπωση ότι αυτές ξεπερνούν την ίδια την ανθρώπινη λογική. Η παρουσίαση του βιβλίου έγινε την Παρασκευή 24 Νοεμβρίου το βράδυ στο Αναγνωστήριο του Δήμου Αθηναίων-Πάρκο Ελευθερίας. Ομιλητές: ο συγγραφέας Στέφανος Παρασκευαΐδης, διδάκτωρ Αρχαίας Ιστορίας και ο Δημήτρης Ι. Κυρτάτας, ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, διευθυντής της σειράς «Διάλογοι με την αρχαιότητα», μέσα στην οποία σειρά ανήκει και το εν λόγω βιβλίο.

Αγαπητέ Στέφανε, θερμά συγχαρητήρια και καλή συνέχεια!

Επισκεφθείτε το κατάστημα του Συνεταιρισμού στην Ηλιούπολη!

Πέμπτη 14 Δεκεμβρίου ήταν η πρώτη μέρα λειτουργίας του καταστήματος του Αγροτικού Κτηνοτροφικού Συνεταιρισμού Μεσοτόπου - (Μαρίνου Αντύπα 39) στην Ηλιούπολη. Ωράριο καθημερινά 8:00π.μ. - 10:00μ.μ. και 10:00π.μ. - 4:00 μ.μ. την Κυριακή. Είναι γεμάτο μεσοτοπίτικα και λεσβιακά «καλούδια»!

Ο επισκέπτης θα βρει:

τυροκομικά προϊόντα του Συνεταιρισμού κάθε λογής: Ξερά τυριά-μυτζήθρες, γιαούρτια, κρέμες, ρυζόγαλλο, παγωτά, πίτσες και την κορυφαία φέτα, στην τιμή των 9,50 ευρώ. Όλα φτιαγμένα από φρέσκο αιγοπρόβιο γάλα των συνεταιρισμένων παραγωγών του (από Μεσοτόπο, Άγρα, Ερεσό, Σίγρι & Άντισσα). Δεν θα μπορούσαν να λείπουν φυσικά τα προϊόντα των Γυναικών του Αγροτουριστικού μας Συνεταιρισμού: μεγάλη ποικιλία γλυκισμάτων, ζυμαρικών, χάχλες και τραχανά, ροφήματα, κουλούρια κ.ά. Προϊόντα από παραγωγούς του χωριού: τυροκομικά, χάχλες-τραχανά «Βασίλα», μέλι «Ένα», Βιολογικά Ιωάννη Καξηρή-Ταβάρη, οικολογικά σαπουνία-κεραλειφές «Χριστίνα Καξηρή», φρέσκες πατάτες Χρούσου... Από κει και πέρα πλήθος από λεσβιακά προϊόντα: Ούζα Λέσβου, κρασιά-τσιπούρο και πετιμέζι από το «Ηφαιστειο» Ανεμώτιας, παξιμάδια πολλών ειδών «Σουσαμλή» Αγιάσου, χυμούς Αρώνια-«Στάλα», συσκευασμένο λεσβιακό λάδι & ελιές. Φιλοξενούνται επίσης τυριά Λήμνου καθώς και κρασιά από το γειτονικό μας νησί. Και πόσα αυτά που δεν θυμάμαι. Ποιότητα αδιαπραγμάτευτη και προσιτές τιμές!

Έγραψε χαρακτηριστικά σε ανάρτησή του στο facebook το «Ηφαιστειο» Ανεμώτιας, προϊόντα του οποίου, όπως γράψαμε, υπάρχουν στο κατάστημα: «*Επιλέγοντας με Συνείδηση τα Λεσβιακά Προϊόντα από το Νέο Κατάστημα του ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΜΕΣΟΤΟΠΟΥ στην Αθήνα, πρωτίστως στηρίζετε τους μικρούς παραγωγούς της Λέσβου και τις θέσεις εργασίας ανθρώπων που έμειναν και αγωνίζονται στα χωριά τους. Κατ' επέκταση όμως, συμβάλλετε στην ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ της ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ των μικρών κοινοτήτων του νησιού μας...!*».

Γιατί το: «Μαζί και Μπροστά», που χαρακτηρίζει την όλη προσπάθεια, όπως τόνισε ο Διευθύνων του Συνεταιρισμού μας, αγαπητός φίλος, Μανώλης Κωνστανταδέλλης, δεν είναι κενό σύνθημα. Είναι η πεμπτουσία του όλου εγχειρήματος, που έφτασε πλέον και στην πρωτεύουσα. Στοιχεία επικοινωνίας: Αγροτικός Συνεταιρισμός Μεσοτόπου-Ηλιούπολη, τηλ. 210 970 0800, e-mail asm.ilioupolis@gmail.com. Πληροφορίες: Χαράλαμπος Παν. Σαραντίδης, υπεύθυνος καταστήματος.

Υ.Γ. Έξω από το κατάστημα υπάρχει άνετος χώρος για στάθμευση. Μπορείτε άνετα να περιηγηθείτε και να κάνετε τα ψώνια σας χωρίς αίσθημα βιασύνης.